

se želeli dotikati kitare. Za trenutek je jok potihnil in nastal je balzam za ušesa. S sodelavko sva se odločili, da bova ob navalu joka pričeli z igranjem na kitaro in petjem. Uspevalo nama je. Nekega dne sva si na glavo nadeli klobuk, ki je moral biti najbolj čudaški. Otroke sva zjutraj sprejemali s klobukom na glavi in s tem razvedrili tudi starše, ki so čutili stisko ob predaji otroka v vrtec. Zajtrk smo pojedli in nato je sledila nega otrok. Z zanimanjem so naju opazovali in želeli so imeti ta klobuk. Otrokom sva ponudili manjše klobuke in pokrivala in že smo imeli spontano igro oblačenja. Ko je koncentracija otrokom padla, sva jim ponudili še čevlje in smo si natikali velika in mala obuvala. Otroci so se smejali najinim norostim, midve pa sva se smejali njihovi nerodnosti ob nošenju prevelikih čevljev (mojih seveda).

Moram opisati še eno dejavnost, ki je presegla vsa pričakovanja. Otroci so z nama ostali še eno leto na željo staršev in so bili stari 2–3 let. Igro z barvami sva se lotili malo drugače. Oblekli sva se v bel kombinezon za enkratno uporabo. Igralnico sva po tleh zaščitili. Tempera barve so imeli na tleh v posodicah, priloženi so bili čopiči in valjčki iz pene. Otroci so dobili navodilo, da naju lahko pobarvajo po kombinezonu. Lahko s čopičem, valjčkom ali pa kar z rokami. Na začetku nihče ni pristopil,

le opazovali so. Potem sva se midve lotili barvati kar druga drugo in sva se smejali. No, potem pa so prvi najbolj pogumni pristopili in ugotovili, da je zadeva luščna. Barva je bila hladna na dotik, zato sva še rahlo poskakovali in spuščali smešne zvoke. Otroci so si dali duška in prav vsi so aktivno sodelovali, se opazovali med sabo, nekateri celo skakali od zadovoljstva. Igralnica je bila v trenutku prepojena otroškega smeha in radosti. Ob igri so prepoznavali barve, jih poimenovali, opisovali, kateri del telesa barvajo ... Dejavnost smo nekako morali zaključiti zaradi časovne stiske in rutine seveda. Takrat so otroci pomagali pri slačenju najinih kombinezonov in se pri tem še sami dodobra pobarvali. Zopet smeh, navdušenje. Skupaj smo odšli v umivalnico, kjer smo se umili in marsikaterega otroka sva morali preobleči. V času oddajanja sem staršem na kratko povedala, kako je potekal današnji dan in se obenem opravičila za madeže na majicah in hlačah. Prav vsak starš je sprejel obvestilo z odobravanjem in pohvale so bile na mestu. Je pa res, da sem imela kar nekaj dela s pospravljanjem, medtem ko so otroci z vzgojiteljico odšli v garderobo, kjer so se pogovarjali o pravkar končani dejavnosti. Otroci so se sprostili, ustvarjali, raziskovali in se utrudili. Midve pa sva tudi utrujene obsedele v času počitka in se pohvalile med sabo.

Vedno je dobro imeti kakšen vic v rokvu, da nasprotnika in sebe nasmejiš. Svojo pozitivno energijo s kančkom humorja bom razvijala še naprej. Za zdaj nisem imela priložnosti delati s starejšimi otroki od štirih let, tako da nimam izkušnje, kako razvit smisel za humor imajo otroci pri tej starosti. Tako kot uganke so zanimivi vici za otroke, pri katerih mora otrok prav tako povezovati in dobro poslušati, da razume bistvo šale.

ZAKLJUČNA MISEL

Humor nosi v sebi vsak človek, le uporabiti ga mora. Otroci v njihovem predšolskem obdobju potrebujejo smeh in humor. Osebnostno mnenja, da je humor izredno pomemben kot vzgojno sredstvo tako v vrtcu kot doma. Starši uporabljajo humor kot način vzgoje, vzgojitelji in učitelji pa kot pristop k otroku in izvajanju dejavnosti. Če bomo s humorjem pristopili k otroku, nas bo vedno vesel in nam bo prisluhnil.

Viri

Peštaj, M. (2006). *Kako otroci prepoznajo humor in se nanj odzivajo*. Panika: širimo psihološka obzorja 10 (3) str.6.

ŠOLANJE OTROK V POSEBNEM PROGRAMU IN MOŽNOSTI PO KONCU ŠOLANJA /Andreja Janežič,

profesorica defektologije za motnje vedenja in osebnosti ter domske pedagogike

Downov sindrom ali trisomija 21 je kromosomska motnja. Na enaindvajseti spolni kromosom se prilepi še en kromosom. Ljudje z Downovim sindromom imajo motnjo v duševnem razvoju, značilne obrazne poteze, ki so kratek nos, navpična očesna guba, nizek mišični tonus, širši razmak med očmi, ena prečna brazda namesto dveh in tako dalje. Te ljudi spodbujamo, da čim več tekajo, skačejo, plezajo, ker imajo ohlapno mišičevje. Imajo povečan apetit in je zato treba še posebej paziti na uravnoteženo prehrano. Pri osebah z Downovim sindromom je prisotna manjša odpornost pred prehladi in slabši vid.

»Ko sem spoznala, da je Dagmar otrok z Downovim sindromom, sem vedela, da se bo naše življenje spremenilo. Nikoli pa si nisem mislila, da bo ta otrok, ki je padel med nas kot zvezda, razširil naše obzorje in spremenil naša merila.«¹ Tako

je zapisala mati o deklici z Downovim sindromom.

Vem, da težko sprejememo, da je otrok drugačen, vendar rodil se je, tu je in takšnega ga moramo sprejeti. Ti otroci so bolj čustveni, čutijo slabo voljo, opazijo, da imaš novo frizuro, nov parfum.

Ne poznajo tekmovalnosti, vedno le sočutje in pomoč. Sem profesorica defektologije in vsakodnevno se srečujem z otroki s posebnimi potrebami in njihovimi starši. Že šestnajst let poučujem v posebnem programu vzgoje in izobraževanja. V mojem razredu so trenutno štirje otroci z zmerno motnjo

¹ Lehmann D., 1988, str. 13.

v duševnem razvoju, na domu pa poučujem učenko s težjo duševno motnjo.

ŠOLANJE

Otroci z zmerno, težjo ali težko duševno motnjo potrebujejo kontinuirano pomoč. Ti otroci ne morejo živeti sami oziroma potrebujejo stalno pomoč in nadzor. Obiskujejo posebni program, ki se deli na obvezni del, ki vključuje prvo, drugo in tretjo stopnjo in vsaka od njih traja tri leta. Sledi prehod v četrto stopnjo, ki zopet traja tri leta. Otroci šolanje lahko potem nadaljujejo tudi v neobvezni peti stopnji. Za konec je organiziran še petletni del – program Učenje za življenje in delo, ki vključuje šesto stopnjo. Sem se učenci vpisujejo z enaindvajsetim letom starosti, ostanejo pa lahko do dopolnjenega šestindvajsetega.

Program od prve do pete stopnje vključuje celo paleto različnih predmetov, katerih cilj je navajati na skrb za zdravje in samostojno življenje, pridobivati osnovna znanja in spretnosti in navajati na čim bolj aktivno, delno samostojno vključevanje v okolje. Pri razvijanju samostojnosti otrok z učenjem osvaja hranjenje, osnovne higienske navade, oblačenje, varnost in osebno urejenost. Splošna poučenost zajema tri področja, ki so spoznavanje okolja, jezik in matematika. Pri predmetu gibanje in šport skrbimo za otrokovo kondicijo in splošno gibalno ozaveščenost. Poleg omenjenih predmetov se poučujejo še glasbena, likovna in delovna vzgoja.

Program v šesti stopnji vsebuje drugačen predmetnik: splošna poučenost, razvijanje in ohranjanje samostojnosti, kreativna znanja (glasba, ples, drama, likovna dejavnost, fotografija in vide-okamera), rekreacija in šport, učenje za aktivno preživljanje prostega časa, razvijanje aktivnega državljanstva, intimno življenje in odnosi med spoloma ter nazadnje še delovne in zaposlitvene tehnike.

Vsak otrok, ne glede na stopnjo, je individuum zase, vse mu je potrebno prilagoditi, sploh glede na njegove zmožnosti in njegova močna področja (nekdo računa do sto, drugi pa

prepozna le števila do pet). Otroci lahko v posebnem programu ostanejo do svojega šestindvajsetega leta, nato pa se vključijo v Varstveno delovni center (VDC), če dobijo prosto mesto v njem. Program je tam raznolik, še posebej pa mislim, da bi bilo treba izvajati dejavnosti, ki bi še bolj utrdile mladostnikovo samozavest, veselje do življenja, kjer bi člani zavoda postali pomembni, si še bolj utrjevali komunikacijske veščine in izboljševali svojo pozornost ter vztrajnost.

DOBRA PRAKSA

Kaj vse pa lahko naredimo mi, da bi se ti otroci bolj vključevali v družbo, da bi si ti otroci krepili samozavest? Eden izmed mladostnikov, ki ga poučujem in ima Downov sindrom, obiskuje trgovnico, ki jo je ustanovilo društvo Verjamem vate. To je združenje staršev z izkušnjami in znanjem o otrocih z motnjo v telesnem in duševnem razvoju. Trgovinico obiskuje sedem otrok, ki so stari nad osemnajst let z zmerno duševno motnjo. Idejo o trgovinici sta dobili materi otrok z Downovim sindromom, ki sta želeli svoja otroka vključiti v trgovnico, kjer bi si nabirala izkušnje, komunicirala, prodajala, urejala police, utrjevala delo z denarjem, izdajala račune na računalniku, se kulturno in tekoče izražala z osebami iz širšega okolja. Tam se prodajajo rabljena oblačila, nekatera tudi reciklirajo. Njihov slogan je »iz rok v roke za dober namen«. Financirajo se trenutno izključno sami s prodajo izdelkov. Pomagajo jim prostovoljci, za pomoč so zaprosili tudi občino Domžale. Poleg naštetega skušajo pridobiti evropska sredstva, da bi lahko nekoč njihova trgovinica postala dnevni center. Mislim, da je to primer dobre prakse, saj ne vidim veliko možnosti za te otroke, da bi se aktivno vključili v širšo družbo. Trgovinica je posebne vrste, saj v njej pomagajo mladim, ki se zaradi svoje motnje, svoje drugačnosti ne morejo redno zaposliti. Tudi ti mladostniki bodo s tem, ko si bodo nabirali izkušnje, doprinesli sebi in okolju.

ZAKLJUČEK

Ko mladostniki končajo šolanje v posebnem programu, se zelo težko kam vključijo. Čakalne vrste v VDC-jih so

dolge. Ali naj ta mladostnik ostane doma, da bo še hitreje izgubljal že tako težko pridobljeno znanje? Mislim, da bi si morala današnja družba prizadevati, da bi odprla čim več takih trgovinic, lokalov, pekarn, v katere bi vključevali mladostnike s tako vrsto motnje. Ti bi bili v okolju še bolj sprejeti, čutili bi se ljubljene, pomembne in potrebne.

Literatura

Lehmann D., Dagmar. Ognjišče, Koper, 1988.

Internetni viri

http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/posebne_potrebe/programi/posebni_program/Posebni_program_vzgoje_in_izob.pdf

Jaka na delovnem mestu

Pohod na Sv. Primoža

Tehnična delavnica – izdelovanje listov iz fimo mase